

**VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL AFRIKINIO KIAULIŲ MARO STEBĖSENOS IR KONTROLĖS PRIEMONIŲ**

2014 m. vasario 17 d. Nr. B1-114
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 7, 15 ir 16 straipsniais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 76 „Dėl valstybės lygio ekstremalios situacijos paskelbimo“, Afrikinio kiaulių maro kontrolės reikalavimais, patvirtintais Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. B1-892 „Dėl Afrikinio kiaulių maro kontrolės reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Afrikinio kiaulių maro kontrolės reikalavimai), 2003 m. gegužės 26 d. Komisijos sprendimu 2003/422/EB, patvirtinančiu afrikinio kiaulių maro diagnostikos vadovą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 39 tomas, p. 59), ir siekdamas apsaugoti Lietuvos Respubliką nuo galimo afrikinio kiaulių maro paplitimo:

1. L a i k a u Alytaus, Lazdijų, Varėnos, Šalčininkų, Trakų rajonų savivaldybes ir Druskininkų savivaldybę afrikiniu kiaulių maru užkrėsta teritorija (toliau – užkrėsta teritorija).

2. L a i k i n a i u ž d r a u d ž i u:

2.1. importuoti iš Baltarusijos Respublikos Gardino ir Vitebsko sričių į Lietuvos Respubliką afrikiniam kiaulių marui imlius kiaulinių šeimos gyvūnus (kiaules ir šernus) ir jų genetinius produktus (spermą, kiaušialąstes ir embrionus), visus gyvūninius produktus, šalutinius gyvūninius produktus, pašarines žaliavas, pašarus ir jų priedus, cukraus gamybos metu susidariusias atliekas ir melasą bei aliejinių augalų išspaudas ir aliejų;

2.2. importuoti iš Baltarusijos Respublikos Minsko miesto, Bresto, Gomelio, Mogiliovo ir Minsko sričių į Lietuvos Respubliką afrikiniam kiaulių marui imlius kiaulinių šeimos gyvūnus (kiaules ir šernus) ir jų genetinius produktus (spermą, kiaušialąstes ir embrionus), gyvūninius produktus, išskyrus termiškai apdorotą pieną ir jo gaminius, šalutinius gyvūninius produktus, išskyrus termiškai apdorotus šalutinius gyvūninius produktus, skirtus techninėms reikmėms, pašarines žaliavas, išskyrus pašarines žaliavas, skirtas granuliuotųjų pašarų gamybai, pašarus ir jų priedus, išskyrus pašarus po terminio apdorojimo ir mineralinius priedus, cukraus gamybos metu susidariusias atliekas ir melasą bei aliejinių augalų išspaudas ir aliejų;

2.3. laikyti kiaules lauke;

2.4. šalutinių gyvūninių produktų ir kiaulių išvežimą iš užkrėstos teritorijos, išskyrus šio įsakymo 3.2–3.4 papunkčiuose nurodytus atvejus;

2.5. išvežti šernus, šernieną, jos gaminius ir iš šernų susidariusius šalutinius gyvūninius produktus ir jų gaminius (įskaitant ir šernų trofėjus) ir juos tiekti Europos Sąjungos ir Muitų sąjungos rinkoms;

2.6. prekiauti gyvomis kiaulėmis užkrėstoje teritorijoje ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu nustatytoje buferinėje afrikinio kiaulių maro zonoje esančiose turgavietėse;

2.7. Lietuvos Respublikoje organizuoti renginius (parodas, muges ir kt.) su

afrikiniam kiaulių marui imliais kiaulinių šeimos gyvūnais (kiaulėmis ir šernais);

2.8. užkrėstoje teritorijoje organizuojamose medžioklėse dalyvaujantiems medžiotojams dalyvauti kitose Lietuvos Respublikos vietovėse organizuojamose medžioklėse;

2.9. dalinti ir naudoti užkrėstoje teritorijoje sumedžiotų šernų mėsą, kol nebus gauti neigiami afrikinio kiaulių maro tyrimų rezultatai;

2.10. naudoti laukinių gyvūnų šėrimui maisto atliekas – atliekas, apimančias visą išmetamą maistą, taip pat kepimo aliejų, naudotą restoranuose, kitose viešojo maitinimo įmonėse ir virtuvėse, įskaitant centralizuotas ir namų ūkio virtuves ir šalutinius gyvūninius produktus;

2.11. naudoti laukinių gyvūnų šėrimui pašarus, pašarines žaliavas, pašarų priedus, premiksus ir kombinuotuosius pašarus bei jų sudedamąsias dalis, pagamintas ne Europos Sąjungos valstybėse narėse.

3. N u s t a t a u, kad:

3.1. užkrėstoje teritorijoje taikomi Afrikinio kiaulių maro kontrolės reikalavimų 40–41 punktai;

3.2. leidžiama užkrėstoje teritorijoje perkelti kiaules iš kiaulių laikymo vietų į kitas kiaulių laikymo vietas, kuriose visiškai įgyvendinti Biologinio saugumo priemonių reikalavimai kiaulių laikymo vietose, patvirtinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. B1-384 „Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimai kiaulių laikymo vietose“ (toliau – Biologinio saugumo reikalavimai), jeigu prieš kiaulių perkėlimą buvo gauti neigiami afrikinio ir klasikinio kiaulių maro tyrimų rezultatai, prieš kiaulių perkėlimą per 24 valandas valstybinio arba įgaliotojo veterinarijos gydytojo buvo atliktas kiaulių siuntos patikrinimas ir išduotas veterinarijos pažymėjimas, kurio forma patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. B1-387 „Dėl Veterinarijos pažymėjimo formos patvirtinimo“;

3.3. prieš kiaulių perkėlimą į kitas kiaulių laikymo vietas ir veterinarijos pažymėjimo išdavimą pagal šio įsakymo 3.2 papunktį turi būti atlikta perkeliama kiaulių klinikinė apžiūra ir temperatūros matavimas, siekiant nustatyti 10 % kiaulių karščiavimo paplitimą 95 % patikimumu, ir kiekvienos perkeliama kiaulių siuntos kraujo mėginių tyrimai dėl afrikinio ir klasikinio kiaulių maro viruso nustatymo, siekiant nustatyti 10 % afrikinio ir klasikinio kiaulių maro ligos paplitimą 95 % patikimumu;

3.4. kiaulės iš užkrėstoje teritorijoje esančių kiaulių laikymo vietų ir neužkrėstoje teritorijoje esančių kiaulių laikymo vietų, į kurias kiaulės buvo atvežtos iš užkrėstoje teritorijoje esančių kiaulių laikymo vietų, turi būti vežamos į skerdyklas vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. B1-60 „Dėl kiaulių skerdimo taikant apsaugos priemones nuo afrikinio kiaulių maro plitimo“;

3.5. kiaulių ar šernų gaišenos turi būti tvarkomos pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas reglamentas (EB) Nr.1774/2002 (OL 2009 L 300, p. 1), 12 straipsnį kaip I kategorijos šalutiniai gyvūniniai produktai, jeigu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nėra nustatyta kitaip.

4. N u r o d a u:

4.1. medžioklės plotų naudotojams užtikrinti, kad:

4.1.1. iš visų sumedžiotų šernų būtų paimti mėginiai afrikinio kiaulių maro tyrimams ir užkrėstoje teritorijoje paimti bei atskirai supakuoti mėginiai trichineliozės tyrimams ir kad šie mėginiai būtų pristatyti į atitinkamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinį padalinį (toliau – VMVT teritorinis padalinys),

4.1.2. sumedžioti šernai būtų tvarkomi tik pirminio apdorojimo aikštelėse ir kad iš šernų susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai būtų paliekami prie šių aikštelių esančiose saugiose gyvūninių atliekų duobėse,

4.1.3. užkrėstoje teritorijoje būtų įrengiamos papildomos gyvūnų šėryklos šernams šerti, jaukinti ir vilioti,

4.1.4. būtų vykdomi šio įsakymo 2.8–2.11 papunkčių reikalavimai;

4.2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Pasienio maisto ir veterinarinės kontrolės skyriaus Kenos, Kybartų, Medininkų, Lavoriškių, Panemunės, Pagėgių, Vaidotų, Šalčininkų ir Vilniaus oro uosto pasienio veterinarijos postams (poskyriams):

4.2.1. sustiprinti transporto priemonių, kuriomis vežami gyvi gyvūnai, valstybinę veterinarinę kontrolę ir užtikrinti, kad transporto priemonių, kuriomis vežami gyvi gyvūnai, valdytojai arba vairuotojai, įvažiuodami į Lietuvos Respubliką, pateiktų dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad transporto priemonė po paskutinio gyvūnų iškrovimo buvo išvalyta ir išdezininfekuota, neleisti transporto priemonių, kuriomis vežami gyvi gyvūnai, vairuotojams įvažiuoti į Lietuvos Respubliką, jei transporto priemonių valdytojai arba vairuotojai prieš įvažiavimą į Lietuvos Respubliką nepateikia dokumento, kuriuo patvirtinama, kad transporto priemonė po paskutinio gyvūnų iškrovimo buvo išvalyta ir išdezininfekuota, siekiant įgyvendinti 2013 m. rugpjūčio 5 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo 2013/426/ES dėl priemonių, skirtų neleisti afrikinio kiaulių maro virusui patekti į Sąjungą iš tam tikrų trečiųjų šalių ar jų teritorijų dalių, kuriose ta liga nustatyta, kuriuo panaikinamas sprendimas 2011/78/ES (OL 2013 L 211, p. 5), nuostatas,

4.2.2. sustiprinti importuojamų bei tranzitu vežamų afrikiniam kiaulių marui imlių kaulinių šeimos gyvūnų (kiaulių ir šernų) ir iš jų gautų produktų, šalutinių gyvūninių produktų, pašarinių žaliavų, pašarų ir jų priedų valstybinę veterinarinę kontrolę ir užtikrinti šio įsakymo 2.1 ir 2.2 papunkčių vykdymą;

4.3. VMVT teritoriniams padaliniais pagal kompetenciją:

4.3.1. kontroliuoti šio įsakymo 2.3–2.7, 2.10–2.11 papunkčių, 3.2–3.5 papunkčių ir 4.1 papunkčio reikalavimų vykdymą,

4.3.2. kiekvienos nugaišusios kiaulės ar rasto nugaišusio šerno vietą nurodyti Globalaus pozicionavimo sistemoje ir šios vietos koordinatas užfiksuoti raštu ar kt. priemonėmis, gaišenos radimo vietą išdezininfekuoti, paimti iš kiekvienos nugaišusios kiaulės ar šerno mėginius ir juos pristatyti į Nacionalinį maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutą afrikinio kiaulių maro tyrimams bei gyvūnų gaišenas saugiai sunaikinti,

4.3.3. sugriežtinti Biologinio saugumo reikalavimų vykdymo kontrolę kiaulių laikymo vietose, nuolat stebėti jose esančių kiaulių sveikatos būklę ir informaciją apie padidėjusius kiaulių gaišimus nedelsiant el. paštu svs@vet.lt pateikti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Skubios veiklos skyriui,

4.3.4. sustiprinti gyvūnų vežėjų ir vežamų gyvūnų valstybinę kontrolę, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonių dezinfekcijai,

4.3.5. sustiprinti prekiautojų kiaulėmis ir prekiautojų kiaulėmis patalpų valstybinę kontrolę,

4.3.7. pakartotinai informuoti kiaulių laikytojus apie Biologinio saugumo reikalavimus, įskaitant draudimą naudoti maisto atliekas kiaulių šėrimui,

4.3.8. vykdyti visuomenės švietimą ir informacinę sklaidą apie afrikinio kiaulių maro kontrolės priemones;

4.4. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Alytaus, Druskininkų, Lazdijų, Šalčininkų, Trakų ir Varėnos valstybinėms maisto ir veterinarijos tarnyboms (be šio įsakymo 4.3 papunkčio) papildomai:

4.4.1. kontroliuoti šio įsakymo 2.8–2.9, 3.1 ir 4.1.3 papunkčių vykdymą,

4.4.2. paskirti įgaliotąjį arba valstybinį veterinarijos gydytoją atsakingu už kontroliuojamojoje teritorijoje esančių kiaulių laikymo vietų valstybinės kontrolės vykdymą, įpareigojant:

4.4.2.1. nesilankyti šernų medžioklės ar jų pirminio apdorojimo vietose ir nedalyvauti šernų mėginių atrinkime,

4.4.2.2. mažiausiai vieną kartą per savaitę atlikti kontroliuojamojoje teritorijoje esančių kiaulių laikymo vietų patikrinimą dėl laikomų kiaulių sveikatos būklės ir jų skaičiaus patikslinimo,

4.4.2.3. gavus informaciją apie kiaulių elgsenos pasikeitimus (apetito stoką, apatiją ir kt.), sergančias ar nugaišusias kiaules, atlikti laikomų kiaulių klinikinę apžiūrą, kiekvienoje kiaulių laikymo vietoje naudojant vienkartinius apsauginius drabužius, antbačius, dezinfekcijos priemones, paimti mėginius iš skirtingo amžiaus kiaulių, kurioms padidėjusi temperatūra, ir iš kiaulių, laikomų kiaulių laikymo vietose, kuriose padidėjęs kiaulių gaišimas, bei po kiekvienos kiaulių laikymo vietos patikrinimo atlikti transporto priemonės dezinfekciją,

4.4.2.4. vykdyti šio įsakymo 3.2–3.3 papunkčiuose nurodytus perkeliamų kiaulių patikrinimus, mėginių ėmimą ir veterinarijos pažymėjimų išdavimą,

4.4.3. informuoti kiaulių laikytojus, kad skerdžiant kiaules savo reikmėms įgaliotasis arba valstybinis veterinarijos gydytojas privalo apžiūrėti paskerstas kiaules, įvertinti patologinius anatominis pakitimus ir, esant ligos požymiams, panašiams į afrikinio kiaulių maro ligą, paimti mėginius ligos diagnostikos tyrimams,

4.4.4. nustačius, kad sumedžioti ar rasti nugaišę šernai užsikrėtę afrikinio kiaulių maru, bendradarbiaujant su atitinkamomis organizacijomis, užkrėstą mišką pažymėti aiškiai matomais ženklais, kuriuose būtų pateikiama informacija apie afrikinį kiaulių marą ir laikiną draudimą neturint VMVT teritorinio padalinio leidimo draudžiama vykdyti bet kokią veiklą užkrėstame miške, ir apriboti patekimo į užkrėstą mišką kelius, įrengiant laikinus kelių atitvarus.

5. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

5.1. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. sausio 24 d. įsakymą Nr. B1-49 „Dėl afrikinio kiaulių maro kontrolės priemonių“;

5.2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. birželio 26 d. įsakymą Nr. B1-451 „Dėl afrikinio kiaulių maro stebėsenos ir kontrolės priemonių“ su visais pakeitimais ir papildymais.

6. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrolę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Skubios veiklos, Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės bei Pasienio maisto ir veterinarinės kontrolės skyriams ir direktoriaus pavaduotojams pagal kuriojamą sritį.

7. N u s t a t a u, kad kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į šio įsakymo 5 punktu pripažįstamus netekusiais galios Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymus laikomos nuorodomis į šį įsakymą.

Direktorius

Jonas Milius